

LESNÍ STANOVIŠTĚ

Lesy jsou na Bítešsku tvořeny převážně intenzivně obhospodařovanou smrkovou monokulturou. Porosty nyní ve větší míře dorůstají mytného věku a celoročně zde probíhá těžba. Lesy se stávají prostorově i věkově (výškově) členité, což některým druhům ptáků vyhovuje, jiným naopak vadí. Na zachovalá vlhčí lesní stanoviště v okolí Bílého potoka, Bítýšky a Bílé vody jsou vázáni například **čáp černý** (*Ciconia nigra*), stavící mohutná hnízda v korunách starých modřínů, nebo sluka lesní (*Scolopax rusticola*), hnízdící v olšinách skrytě na zemi.

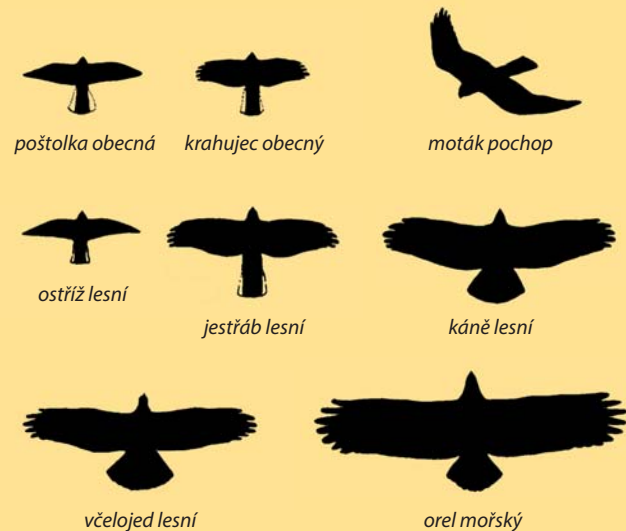

čáp černý

Lesy poskytují hnízdiště a loviště ptačím predátorům, dravcům a sovám. Nejčastěji se setkáme s kání lesní (*Buteo buteo*) a **krahujcem obecným** (*Accipiter nisus*). V rozlehlých lesních komplexech žije **jestřáb lesní** (*Accipiter gentilis*), hnízdí zde i **včelojed lesní** (*Pernis apivorus*). Ve světlejších lesích v blízkosti větších vodních ploch hnízdí také **ostříž lesní** (*Falco subbuteo*). Narazit na tyto druhy ovšem vyžaduje kromě trochy štěstí hlavně klidný a tichý pohyb v terénu.

krahujec obecný

Nočnímu lovu jsou přizpůsobeny sovy. Největší z nich je výr velký (*Bubo bubo*). Hnízdí především na skalnatých stanovištích v údolí Bílého potoka. Na lov vylétá do otevřené krajiny a jeho lovecký okřesek zahrnuje desítky kilometrů čtverečních krajiny. Listnaté a smíšené lesy jsou osídleny naší nejhojnější sovou, puštíkem obecným (*Strix aluco*). Lesní okraje jsou prostředím kalouse ušatého (*Asio otus*), který hnízdí nejčastěji ve starých hnízdech krkavcovitých ptáků a dravců.

V posledních letech se na Bítešsko rozšířili **sýc rousný** (*Aegolius funereus*) a **kulíšek nejmenší** (*Glaucidium passerinum*), o kterých se ještě nedávno mluvilo jako o horských sovách. Oba druhy hnízdí v dutinách stromů. Hlavní potravou našich sov jsou drobní zemní hlodavci, především hraboši. Všechny sovy dokážou velmi účinně reagovat na aktuální početnost hrabošů populace, podle níž snáší větší snůšky nebo na druhou stranu některé roky nehnízdí vůbec.

Oázami v jednotvárných lesích jsou fragmenty starých bučin, na které narazíme například v okolí Příbyslavic a na svazích údolí Bílého potoka. Právem zaslouhují náležitou ochranu. V dutinách mohutných buků, vytesaných **datlem černým** (*Dryocopus martius*), hnízdí holubi doupuňáci (*Columba oenas*). Ze šplhavců se na Bítešsku setkáme často také se žlutou zelenou (*Picus viridis*) a **strakapoudy** (*Dendrocopos sp.*). Dutiny tesané strakapoudy jsou menší a osidlují je především pěvci – sýkory (*Parus sp.*), brhlík lesní (*Sitta europea*) nebo lejsci (*Ficedula sp.*).

strakapoud velký

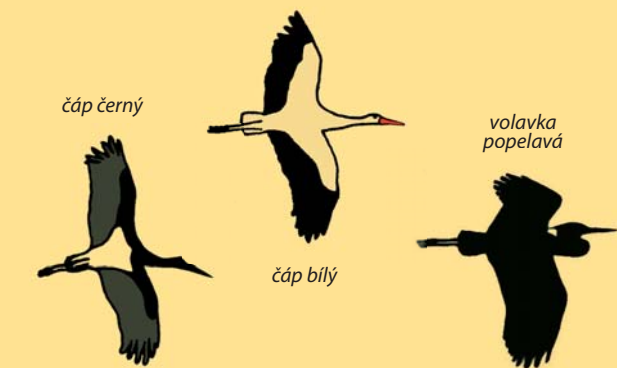
datel černý

ořešník kropenatý

Lesy Bítešska poskytují hnízdiště mnohým dalším pěvcům, od těch nejmenších – střízlíka obecného (*Troglodytes troglodytes*) a králíčků (*Regulus sp.*) přes všechny středoevropské

druhy sýkor (*Parus sp.*), neposedné šoupálky (*Certhia sp.*), hlasitě zpívající drozdy (*Turdus sp.*) až po největšího krkavce velkého (*Corvus corax*). Na příbuzného **ořešníka kropenatého** (*Nucifraga caryocatactes*) můžeme narazit například v oblasti Svaté hory, koncem léta se ovšem pro svoji oblíbenou pochoutku, ořechy, nebojí zaletět i do zahrad v blízkosti našich obydlí.

VODNÍ PLOCHY – RYBNÍKY A TOKY

Největším rybníkem na Bítešsku býval dnes zaniklý a lesem zarostlý Zikmund. V okolí Velké Bíteše v současnosti nalezneme několik menších zajímavých vodních ploch. V jejich rákosí hnízdí vodní ptáci, labuť velká (*Cygnus olor*), kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), kopřivka obecná (*Anas strepera*). Tyto druhy žijí na mělčích vodních plochách, potravu sbírají tam, kde na ni dosáhnou z vodní hladiny. Naproti tomu potápivé kachny, polák velký (*Aythya ferina*) a polák chocholačka (*Aythya fuligula*), se při sběru potravy potápí ke dnu a mohou tedy žít i na hlubších rybnících. Pokud z hladiny pták zmizí na delší dobu a objeví se na úplně jiném místě, jde nejspíše o potápku, větší **potápku roháče** (*Podiceps cristatus*) nebo menší potápku malou (*Tachybaptus ruficollis*).

potáпка roháč

V rákosinách a pobřežní vegetaci se často skrývá lyska černá (*Fulica atra*) a slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*). V rozlehlých porostech rákosu a orobince žije a velmi skrytě hnízdí **bukáček malý** (*Ixobrychus minutus*) a výjimečně odtud můžeme zaslechnout bukače velkého (*Botaurus stellaris*).

bukáček malý

V okolí rybníků často loví dravci, především **moták pochop** (*Circus aeruginosus*), který v rákosinách i hnízdí. Občas můžeme zastihnout orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), a to především u rybníků směrem na Ořechov. Na odhalených březích rybníků při nižší hladině najdeme čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*), pobíhající kulíky říční (*Charadrius dubius*) a vodouše kropenaté (*Tringa ochropus*).

moták pochop

V době jarního a podzimního tahu můžeme na vypuštěných rybnících narazit na další druhy bahňáků, například písíka obecného (*Actitis hypoleucos*), pisilu čáponou (*Himantopus himantopus*) a další druhy vodoušů. Zastavit se zde mohou racci (*Larus sp.*) a rybáči (*Sterna sp.*, *Chlidonias sp.*).

skorec vodní

V rákosinách pravidelně hnízdí také někteří pěvci, zejména nenápadné cvrčilký (*Locustella sp.*), hlasitě a vytrvale zpívající rákosníci (*Acrocephalus sp.*) i kontrastně černobíle zbarvený strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*). Hromadně zde nocují vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) nebo špačci obecní (*Sturnus vulgaris*). Ve vrbových porostech můžeme vzácně narazit na nezaměnitelné hnízdo moudivláčka lužního (*Remiz pendulinus*).

Na většině vodních ploch v okolí Velké Bíteše se rybářsky hospodaří, na některé jsou navíc ve vysokých počtech vypouštěny kachny. Výjimkou je lokalita Skříňka, kde v letech 2010–2011 proběhla citlivá revitalizace a vznikl tak biotop mokřadního charakteru, jedinečný v širším okolí.

Na Bílém potoce a jeho přítocích můžeme narazit na konipasy horské (*Motacilla cinerea*) a **skorce vodního** (*Cinclus cinclus*), který obratně sbírá potravu ze dna říčky. Oba hnízdí nejčastěji na skalkách přímo nad vodní hladinou. V blízkosti rybníků můžeme narazit na pestře zbarveného ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), který hnízdí v břehových norách, které si sám vyhrabává.